Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

28 май 2020 година*

„Преюдициално запитване — Околна среда — Орхуска конвенция — Директива 2011/92/ЕС — Оценка на въздействието на някои проекти върху околната среда — Участие на обществеността в процеса на вземане на решения — Нередности, които опорочават процедурата по издаване на разрешение за проект — Достъп до правосъдие — Ограничения, предвидени в националното право — Директива 2000/60/ЕО — Политика на Европейския съюз в областта на водите — Влошаване на подземен воден обект — Начини на оценяване — Право на частноправните субекти да приемат мерки, за да се предотврати замърсяването — Право на иск пред националните юрисдикции“

По дело C-535/18

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия) с акт от 25 април 2018 г., постъпил в Съда на 16 август 2018 г., в рамките на производство по дело

IL,

JK,

KJ,

LI,

NG,

MH,

OF,

PE,

RC и SB, в качеството на наследници на QD,

TA,

UZ,

VY,

WX

* Език на производството: немски.

срещу

Land Nordrhein-Westfalen,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot (докладчик), председател на състава, R. Silva de Lapuerta, заместник-председател на Съда, M. Safjan, L. Bay Larsen и C. Toader, съдии,

генерален адвокат: G. Hogan,

секретар: M. Krausenböck, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 19 септември 2019 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за IL, JK, KJ, LI, NG, MH, OF, PE, RC и SB, TA, UZ, VY, WX, от R. Nebelsieck, J. Mittelstein и K. Fock, Rechtsanwälte,

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от E. Manhaeve и M. Noll-Ehlers, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 12 ноември 2019 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 6 и член 11, параграф 1, буква б) от Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 26, 2012 г., стр. 1) и на член 4, параграф 1, буква а), подточки i)—iii) и буква б), подточка i) от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 6, стр. 193).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между различни частноправни субекти (наричани по-нататък „жалбоподателите в главното производство“) и Land Nordrhein-Westfalen (провинция Северен Рейн-Вестфалия, Германия) по повод на решение на органите на Bezirksregierung Detmold (областна управа на Детмолд, Германия) от 27 септември 2016 г., с което се одобрява планът за изграждане на отрязък от магистрала в размер на около 3,7 km.

Правна уредба

Международното право

3 Конвенцията за достъп до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда, подписана в Орхус на 25 юни 1998 г. и одобрена от името на Европейската общност с Решение 2005/370/ЕО на Съвета от 17 февруари 2005 г. (ОВ L 124, 2005 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 201, наричана по-нататък „Конвенцията от Орхус“), гласи в член 9, параграф 3:

„[…] всяка страна осигурява на представителите на обществеността, които отговарят на критериите, ако има такива, посочени в националното право, достъп до административни или съдебни процедури за оспорване на действия или пропуски на частни лица и държавни органи, които нарушават разпоредбите на националното законодателство, касаещо околната среда“.

Правото на Съюза

Директива 2011/92

4 Според съображения 7 и 19—21 от Директива 2011/92:

„(7) Разрешението за осъществяване на публични или частни проекти, за които има вероятност да окажат значително въздействие върху околната среда, следва да се дава само след извършване на оценяване на вероятното въздействие върху околната среда на тези проекти. Това оценяване следва да се извърши на основата на подходяща информация, предоставена от възложителя, която може да се допълва от органите и обществеността, които може да бъдат засегнати от въпросния проект.

[…]

(19) Сред целите на Конвенцията от Орхус е желанието да се гарантират правата на участието на обществеността във вземането на решения по въпроси, свързани с околната среда, за да се допринесе за защитата на правото на живот в околна среда, която е подходяща за личното здраве и благосъстояние.

(20) Член 6 от Конвенцията от Орхус предвижда участие на обществеността в решения по специфични дейности, изброени в приложение I от нея, както и по дейности, които не са включени там, които могат да имат значително въздействие върху околната среда.

(21) Член 9, параграфи 2 и 4 от Конвенцията от Орхус предвижда достъп до съдебни или други процедури за оспорване на материалната или процесуалната законосъобразност на решения, действия или бездействия, предмет на разпоредбите за участие на обществеността на член 6 от Конвенцията“.

5 Член 1, параграфи 1 и 2 от тази директива гласи следното:

„1. Настоящата директива се прилага за оценката на въздействието върху околната среда на такива публични и частни проекти, за които се предполага, че биха оказали значително въздействие върху околната среда.

2. За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

а) „проект“ означава:

– извършването на строителни работи или изграждане на инсталации или схеми,

– друга намеса в естествената околна среда и ландшафта, включително добив на полезни изкопаеми;

б) „възложител“ означава заявител за издаване на разрешение за осъществяване на частен проект или публичен орган, който инициира проекта;

в) „разрешение за осъществяване“ означава решението на компетентния орган или органи, което дава право на възложителя да развива проекта;

г) „общественост“ означава едно или повече физически или юридически лица и, в съответствие с националното законодателство или практика, техните сдружения, организации или групи;

д) „заинтересована общественост“ означава обществеността, която е засегната или може да бъде засегната, или се интересува от процедурите за вземане на решения в областта на околна среда, посочени в член 2, параграф 2. За целите на това определение неправителствените организации, които подкрепят опазването на околната среда и отговарят на всички изисквания съгласно националното право, се счита, че имат интерес;

е) „компетентен орган или органи“ означава този орган или тези органи, които са определени от държавите членки като отговорни за изпълнението на задълженията по настоящата директива“.

6 Член 3 от посочената директива предвижда, че:

„Оценката на въздействието върху околната среда определя, описва и оценява по подходящ начин, с оглед всеки отделен случай и в съответствие с членове 4—12, прякото и непрякото въздействие на даден проект върху следните фактори:

а) хората, флората и фауната;

б) почвата, водата, въздуха, климата и ландшафта;

в) материалните придобивки и културното наследство;

г) взаимодействието между факторите, посочени в букви а), б) и в)“.

7 Член 5 от същата директива гласи:

„1. В случай на проекти, които съгласно член 4 трябва да бъдат предмет на оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с настоящия член и членове 6—10, държавите членки приемат необходимите мерки, за да гарантират, че възложителят предава в подходяща форма информацията, посочена в приложение IV, дотолкова, доколкото:

а) държавите членки считат, че информацията е съотносима към даден етап от процедурата за даване на разрешение и към специфичните характеристики на дадения проект или тип проект и на онези характеристики на околната среда, които вероятно могат да бъдат засегнати;

б) държавите членки считат, че е възможно от възложител да се изисква събиране на тази информация, като се вземат под внимание, inter alia, текущите познания и методи на оценка.

2. Държавите членки вземат необходимите мерки, за да гарантират, че ако възложителят предяви такова искане преди подаване на молба за разрешение за осъществяване, компетентният орган дава становище относно информацията, която трябва да бъде предоставена от възложителя в съответствие с параграф 1. Компетентният орган се консултира с възложителя и с органите, посочени в член 6, параграф 1, преди да даде своето становище. Фактът, че органът е дал становище съгласно настоящия параграф, не представлява пречка на по-късен етап той да поиска от възложителя да предостави допълнителна информация.

Държавите членки могат да изискат от компетентните органи да дадат такова становище, независимо дали възложителят е поискал становище, или не.

3. Информацията, която възложителят трябва да предостави съгласно параграф 1, включва най-малко следното:

а) описание на проекта, включващо информация относно обекта, план и размери на проекта;

б) описание на мерките, които се предвижда да бъдат предприети с цел да се избегне, намали и при възможност да се коригира съществено неблагоприятно въздействие;

в) данните, необходими за да се установи и оцени основното въздействие от проекта върху околната среда;

г) кратко описание на основните алтернативи, проучени от възложителя, и посочване на главните причини за неговия избор с оглед на въздействието на проекта върху околната среда;

д) нетехническо описание на информацията, посочена в букви а)—г).

4. Държавите членки гарантират, ако това е необходимо, че който и да е орган, който притежава съответната информация във връзка с член 3, предоставя тази информация на възложителя“.

8 Член 6 от Директива 2011/92 гласи следното:

„[…]

2. Обществеността се информира, чрез публично оповестяване или други подходящи средства като електронните медии, където има такива, на ранен етап от процедурите по вземане на решения относно околната среда, посочени в член 2, параграф 2, и най-късно веднага след като информацията може разумно да се предостави, по следните въпроси:

а) искането на разрешение за осъществяване;

б) обстоятелството, че проектът подлежи на процедура за оценка на въздействието върху околната среда и, когато е целесъобразно, обстоятелството, че се прилага член 7;

в) подробности за компетентните органи, отговорни за вземането на решението; тези, от които може да бъде получена съответната информация; тези, на които могат да бъдат предоставяни коментари и въпроси, и подробности за времевия график за предаване на коментари или въпроси;

г) същността на възможни решения или в случаите, когато има такова, проекта на решение;

д) указване на наличността на информацията, събрана съгласно член 5;

е) указване на времето и местата, където ще бъде предоставена съответната информация на обществеността, както и средствата, чрез които това ще бъде направено;

ж) подробните условия за участие на обществеността съгласно параграф 5 от настоящия член.

3. Държавите членки гарантират, че в разумни срокове следното се предоставя на разположение на заинтересованата общественост:

а) всяка информация, събрана съгласно член 5;

б) в съответствие с националното законодателство, основните доклади и становища, издадени от компетентния орган или компетентните органи в момента, когато заинтересованата общественост е била информирана в съответствие с параграф 2 от настоящия член;

в) в съответствие с разпоредбите на Директива 2003/4/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 28 януари 2003 година относно обществения достъп до информация за околната среда [и за отмяна на Директива 90/313/ЕИО на Съвета (ОВ L 41, 2003 г., стр. 26; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 9, стр. 200)], информация, различна от тази, посочена в параграф 2 от настоящия член, която е от значение за решението в съответствие с член 8 от настоящата Директива, и която става достъпна след като заинтересованата общественост е била информирана в съответствие с параграф 2 от настоящия член.

4. На заинтересованата общественост се предоставят навременни и ефективни възможности да участва в процедурите по вземане на решения за околната среда, посочени в член 2, параграф 2, като за тази цел има право да изразява мнения и коментари, когато всички възможности са допустими, пред компетентния орган или органи преди да бъде взето решението по искането за разрешение за осъществяване.

5. Подробните условия за информирането на обществеността (например чрез пускане на бюлетини по пощата в определен радиус или публикуване в местни вестници) и за консултиране на заинтересованата общественост (например писмено или чрез обществено допитване) се определят от държавите членки.

6. Предоставят се разумни срокове за различните фази, които позволяват достатъчно време за информиране на обществеността, и за да може заинтересованата общественост да се подготви и да участва ефективно при вземането на решения за околната среда, при спазване на разпоредбите на настоящия член“.

9 Член 11, параграфи 1—3 от тази директива предвижда:

„1. Държавите членки гарантират, че в съответствие със съответната национална правна система членовете на заинтересованата общественост:

а) които имат достатъчно интерес, или по друг начин;

б) които твърдят, че е нарушено право, когато административно-процесуалното право на държавата членка изисква това като предварително условие,

имат достъп до процедура за преразглеждане пред съд или друг независим и безпристрастен орган, установен със закон, да оспорват материалната или процесуалната законосъобразност на решения, действия или бездействия, които са предмет на разпоредбите на настоящата директива за участие на обществеността.

2. Държавите членки определят на какъв етап могат да се оспорват решения, действия или бездействия.

3. Какво представлява достатъчен интерес и нарушаване на право се определя от държавите членки в съответствие с целта да се даде широк достъп до правосъдие на заинтересованата общественост. За тази цел интересите на всяка неправителствена организация, отговаряща на посочените в член 1, параграф 2 изисквания, се считат за достатъчни за целите на параграф 1, буква а) от настоящия член. Такива организации също се считат, че могат да притежават права, които да бъдат обект на нарушение по смисъла на параграф 1, буква б) от настоящия член“.

10 Приложение IV към посочената директива, озаглавено „Информация, посочена в член 5, параграф 1“, гласи в точка 4:

„Описание на вероятното значително въздействие от предлагания проект върху околната среда, които произтичат от:

а) съществуването на проекта;

б) използването на природни ресурси;

в) емисиите от замърсители, създаването на вредни вещества и премахването на отпадъците“.

11 В бележка под линия към точка 4 се уточнява, че „[т]ова описание следва да обхваща прякото влияние и всяко непряко, вторично, кумулативно, краткосрочно, средносрочно и дългосрочно, постоянно и временно, положително и отрицателно въздействие на проекта“.

Директива 2006/118/ЕО

12 Член 3, параграф 1 от Директива 2006/118/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им (ОВ L 372, 2006 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 18, стр. 209) предвижда:

„За целите на оценката на химичн[ото] състояние на едно или на група от подземни водни тела съгласно раздел 2.3 от приложение V към Директива [2000/60], държавите членки използват следните критерии:

а) стандарти за качество на подземни води, посочени в приложение I;

б) прагови стойности, които трябва да бъдат определени от държавите членки в съответствие с процедурите, определени в част А от приложение II, за замърсители, групи от замърсители и показатели на замърсяване, които в рамките на територията на държава членка са били идентифицирани като допринасящи за определянето като застрашени на подземни водни тела или групи от подземни водни тела, при отчитане най-малко на списъка, съдържащ се в част Б от приложение II.

Праговите стойности, приложими за доброто химично състояние, се основават на опазването на подземното водно тяло в съответствие с част А, точки 1, 2 и 3 от приложение II, при отчитане по-специално на тяхното въздействие върху и взаимовръзка със свързаните повърхностни води и пряката зависимост на сухоземните екосистеми и влажните зони и, inter alia, се вземат предвид познанията за човешката токсикология и екотоксикология“.

13 Член 4 от тази директива гласи:

„1. Държавите членки използват процедурата, описана в параграф 2, за да оценят химичното състояние на подземно водно тяло. Когато е уместно, държавите членки могат да групират подземните водни тела в съответствие с приложение V към Директива [2000/60].

2. Приема се, че подземно водно тяло или група подземни водни тела са в добро химично състояние, когато:

а) съответният мониторинг докаже, че условията от таблица 2.3.2 от приложение V към Директива [2000/60] са спазени; или

б) стойностите на стандартите за качество на подземни води, изброени в приложение I, и съответните прагови стойности, установени съгласно член 3 и приложение II, не са превишени в никой от пунктовете за мониторинг в това подземно водно тяло или в група подземни водни тела; или

в) стойността на стандарта за качество на подземни води или прагова стойност е превишена в един или повече пунктовете за мониторинг, но подходящо проучване в съответствие с приложение III потвърди, че:
   i) въз основа на оценката, посочена в параграф 3 от приложение III, се счита, че концентрацията на замърсителите, превишаваща стандартите за качество на подземните води или праговите стойности, не представлява значим риск за околната среда, като се взема предвид, когато е подходящо, размерът на засегнатото подземно водно тяло;
   ii) останалите условия за добро химично състояние на подземните води, включени в таблица 2.3.2 от приложение V към Директива [2000/60], са изпълнени съгласно параграф 4 от приложение III към настоящата директива;
   iii) за подземни водни тела, определени в съответствие с член 7, параграф 1 от Директива [2000/60], са изпълнени изискванията на член 7, параграф 3 от Директива [2000/60] в съответствие с параграф 4 от приложение III към настоящата директива;
   iv) способността на подземното водно тяло или на някое от телата в група подземни водни тела да служи за употреба от човека не е увредена значително от замърсяване.

3. Изборът на области за мониторинг на подземни води следва да изпълнява изискванията на раздел 2.4 от приложение V към Директива [2000/60], предназначени да дават последователен и подробен преглед на химичното състояние на подземни води, и да предоставя представителни данни от мониторинга.

4. Държавите членки публикуват обобщение на оценката на химичното състояние на подземните води в плановете за управление на речните басейни в съответствие с член 13 от Директива [2000/60].

Това обобщение, изготвено на ниво район на речен басейн или част от международен район на речен басейн, намиращ се в рамките на територията на държава членка, включва също обяснение относно начина, по който надхвърляния на стандартите за качество на подземните води или прагови стойности в отделните пунктове за мониторинг са били взети предвид при крайната оценка.

5. Ако подземно водно тяло е класифицирано в добро химично състояние съгласно параграф 2, буква в), държавите членки в съответствие с член 11 от Директива [2000/60] предприемат такива мерки, които могат да са необходими за опазване на водните екосистеми, сухоземните екосистеми и подземните води, предназначени за употреба от човека в зависимост от частта от подземното водно тяло, представена от пункт или пунктове за мониторинг, където стойността на стандарта за качество на подземните води или праговата стойност са били надхвърлени“.

Директива 2000/60

14 Според съображения 23—26 и 37 от Директива 2000/60:

„(23) Необходими са общи принципи, за да се координират действията на държавите членки за подобряване опазването на водите на Общността в качествено и количествено отношение, за осигуряване устойчивото използване на водите, […], за опазването на водните и земните екосистеми и влажните зони, зависещи директно от тях, както и за опазването и развитието на потенциалното използване на водите на Общността.

(24) Доброто качество на водите ще допринесе за осигуряването на снабдяването с питейна вода на населението.

(25) Следва да се установят общи дефиниции за състоянието на водите по отношение на качеството им и, където е необходимо за целите на опазването на околната среда — за количеството им. Следва да се установят екологични качествени стандарти, осигуряващи достигането на добро състояние на повърхностните и подземните води в Общността, както и предпазването им на ниво Общност от влошаване на състоянието.

(26) Държавите членки следва да се стремят да достигнат целта за поне добро състояние на водите посредством определяне и прилагане на необходимите мерки в интегрирани програми от мерки, като вземат предвид съществуващите изисквания в Общността. Там, където състоянието на водите е вече добро, следва то да бъде поддържано. В допълнение към изискванията за добро състояние по отношение на подземните води следва да се определят и да се отстраняват своевременно всякакви тенденции за нарастване концентрациите на каквито и да било замърсители в тях.

[…]

(37) Държавите членки следва да определят водите, използвани за черпене на питейни води, и да осигурят съответствието им с Директива 80/778/ЕИО на Съвета от 15 юли 1980 година за качеството на водите, предназначени за консумация от човека [(ОВ L 229, 1980 г., стр. 11)]“.

15 Член 1 от тази директива определя целта ѝ по следния начин:

„Целта на настоящата директива е да установи рамка за опазването на вътрешнотериториалните повърхностни води, преходните води, крайбрежните води и подземните води, която:

а) предпазва от по-нататъшно влошаване и опазва и подобрява състоянието на водните екосистеми и, съобразно нуждите им, земните екосистеми и влажните зони, зависими директно от водните екосистеми;

б) подпомага устойчивото използване на водите на база дългосрочно опазване на наличните водни ресурси;

[…]

г) осигурява прогресивното намаляване замърсяването на подземните води и предотвратява по-нататъшното замърсяване, и

[…]

и поради това допринася за:

– осигуряването на достатъчно количество повърхностни и подземни води с добро качество, необходими за устойчивото, балансирано и равномерно използване на водите,

– значителното намаляване на замърсяването на подземните води,

– […]“.

16 Член 2 от посочената директива съдържа следните определения в точки 2, 12, 19, 20, 25, 28, 31 и 33:

„2) „Подземни води“ означава всички води под повърхността на земята в зоната на насищане и в пряк контакт със земята или подпочвения слой.

[…]

12) „Подземен воден обект“ означава отделно ниво на подземните води във водоносния хоризонт или хоризонти.

[…]

19) „Състояние на подземните води“ е общ израз за състоянието на подземните водни обекти, определено от най-лошото му количествено състояние и химичното му състояние.

20) „Добро състояние на подземните води“ означава състоянието, достигнато от подземния воден обект, когато и количественото, и химичното му състояние са поне добри.

[…]

25) „Добро химично състояние на подземните води“ е химичното състояние на подземен воден обект, което отговаря на условията, установени в таблица 2.3.2 от приложение V.

[…]

28) „Добро количествено състояние“ е състоянието, определено в таблица 2.1.2 от приложение V.

[…]

31) „Замърсител“ означава всяко вещество, което може да предизвика замърсяване, и особено изброените в приложение VIII.

[…]

33) „Замърсяване“ означава директно или индиректно вкарване на вещества във въздуха, водата или почвите в резултат на човешка дейност, което може да бъде опасно за човешкото здраве или качеството на водните екосистеми или на земните екосистеми, пряко зависещи от водните, и което се изразява в увреждане или нарушаване на материална собственост, устройства и други позволени начини за използване на околната среда“.

17 Член 4, параграф 1, букви а) и б) от същата директива гласи следното:

„1. За постигане пълна ефективност на програмите от мерки, установени в плановете за управление на речните басейни:

а) за повърхностни води
   i) при спазване на параграфи 6 и 7 и без да се засяга параграф 8, държавите членки изпълняват необходимите мерки за предпазване състоянието на всички повърхностни водни обекти от влошаване;
   ii) всички водни обекти за повърхностни води бъдат опазвани, разширявани и възстановявани от държавите членки, при спазване на прилагането на подточка iii), за изкуствени и силно модифицирани водни обекти, с цел постигане доброто им състояние най-много до 15 години от датата на влизане в сила на настоящата директива, в съответствие с разпоредбите на приложение V, при спазване на удължаванията, определени в съответствие с параграф 4, и при прилагане на параграфи 5, 6 и 7, и без да се засяга параграф 8;
   iii) държавите членки опазват и разширяват всички изкуствени и силно модифицирани водни обекти с цел постигане на добър екологичен потенциал и добро химично състояние на повърхностните води най-късно до 15 години от датата на влизане в сила на настоящата директива в съответствие с разпоредбите на приложение V, при спазване на удължаванията, определени в съответствие с параграф 4, и при прилагане на параграфи 5, 6 и 7, и без да се засяга параграф 8;
   iv) държавите членки ще прилагат необходимите мерки в съответствие с член 16, параграфи 1 и 8 с цел постепенното намаляване на замърсяването с приоритетни вещества и пълното или поетапното елиминиране на емисиите, заустванията и увреждания от приоритетни опасни вещества,

без това да влияе на съответните международни споразумения по член 1 за съответните страни;

б) за подземни води
   i) държавите членки изпълняват необходимите мерки за опазване или ограничаване на замърсителите в подземните води, както и по отношение опазване състоянието на всички подземни водни обекти по параграфи 6 и 7 от влошаване, без да се засяга параграф 8 от настоящия член и съобразно прилагането на член 11, параграф 3, буква й);
   ii) държавите членки опазват, разширяват и възстановяват всички подземни водни обекти, като осигурят баланс между водочерпене и водосбор на подземни води, с цел постигане доброто им състояние най-късно до 15 години от датата на влизане в сила на настоящата директива, в съответствие с разпоредбите на приложение V, при спазване на удължаванията, определени в съответствие с параграф 4, и при прилагане на параграфи и 5, 6 и 7, без да се засяга параграф 8 от настоящия член, и съобразно прилагането на член 11, параграф 3, буква й);
   iii) държавите членки изпълняват всички необходими мерки за отстраняване на всякакви значителни и устойчиви възходящи тенденции в концентрацията на замърсители, произтичащи от човешка дейност, с цел прогресивно намаляване замърсяването на подземните води;

мерките за постигане на горната цел трябва да се прилагат в съответствие с член 17, параграфи 2, 4 и 5, като се вземат предвид приложимите стандарти, установени в съответното законодателство на Общността, и в съответствие с приложението на параграфи 6 и 7, без да се засяга параграф 8“.

18 Член 4, параграф 4, буква в) от Директива 2000/60 предвижда:

„4. Сроковете, установени по параграф 1, могат да бъдат удължавани за целите на поетапното постигане на целите за водни обекти, за които е доказано, че липсва по-нататъшно влошаване на състоянието, при условие че са спазени всички изброени по-долу условия:

[…]

в) продължаването на сроковете трябва да се ограничи максимум до 2 актуализации на плана за управление на речния басейн, освен в случаите, когато естествените условия са такива, че целите не могат да бъдат постигнати в този период“.

19 Член 4, параграф 7, букви а)—г) от тази директива гласи следното:

„7. Държавите членки не са в нарушение [на] разпоредбите на настоящата директива, когато:

– невъзможността за достигане на добро състояние на подземния воден обект, доброто екологично състояние или, където е необходимо, добър екологичен потенциал, или за опазване повърхностния или подземен воден обект от влошаване на състоянието му, е в резултат на нови модификации на физическите характеристики на повърхностния или промени в нивото на подземния воден обект, или

– невъзможността за предпазване на отличното състояние на повърхностен воден обект от влошаване е в резултат от нови устойчиви човешки дейности по развитието

и всички следващи условия са спазени:

а) предприети са всички практически действия за намаляване отрицателния ефект върху състоянието на водния обект;

б) причините за тези модификации или промени в нивото са изрично посочени и обяснени в плана за управление на речния басейн по член 13, като целите се преразглеждат всеки 6 години.

в) причините за тези промени или модификации са от преимуществен обществен интерес и/или ползите за околната среда и обществото от постигане на целите по параграф 1 са по-незначими от ползите от новите модификации или промени в нивото за човешкото здраве, за поддържане на човешката безопасност или за устойчивото развитие; и

г) полезните цели, обслужвани от тези модификации или промени в нивото на водния обект, не могат по технически причини или непропорционалност на разходите да бъдат постигнати с други средства, които са по-добрата екологична възможност“.

20 Член 13, параграф 7 от посочената директива гласи:

„Плановете за управление на речни басейни се преразглеждат и обновяват най-късно 15 години след датата на влизане в сила на настоящата директива и на всеки 6 години след това“.

21 Член 17 от същата директива, озаглавен „Стратегии за предпазване и контрол на замърсяването на подземните води“, предвижда в параграфи 1 и 2:

„1. Европейският парламент и Съветът [на Европейския съюз] приемат специфични мерки за опазване и контрол над замърсяването на подземните води. Тези мерки целят достигането на целите за добро химично състояние на подземните води, в съответствие с член 4, параграф 1,

буква б) и биват приемани в следствие предложения, представени в двугодишен срок от влизането в сила на настоящата директива от [Европейската] комисия, в съответствие с процедурата, установена в Договора.

2. При предлагането на мерките, Комисията взима предвид анализа, проведен по член 5 и приложение II. Мерките могат да бъдат предложени и в по-ранен срок, ако има налични данни и трябва да включват:

а) Критерии за оценка на доброто химично състояние на подземните води, в съответствие с приложение II.2.2 и приложение V 2.3.2 и 2.4.5;

[…]“.

22 Точка 2.3 от приложение V към Директива 2000/60 се отнася до химичното състояние на подземните води. В точка 2.3.1 от това приложение като „[п]араметри за определяне химичното състояние на подземните води“ са посочени „проводимост[та]“ и „концентрации[те на замърсители]“.

23 В точка 2.3.2 от приложение V към тази директива се определя „добро[то] състояние на подземните води“ както следва:

„Определение за добро състояние на подземните води

Елементи	Добро състояние
общо	Химическият състав на подземния воден обект е такъв, че концентрациите на замърсители: — както е определено по-долу, не показват ефект на солени води или други интрузии — не надвишават качествените стандарти, приложими съобразно съответното законодателство на Общността в съответствие с член 17 — не са такива, че да доведат до невъзможност за достигане на екологичните цели, определени в член 4 за свързаните повърхностни води, нито пък до значително намаляване на екологичното или химично качество на такива обекти, нито до значими увреди на земните екосистеми, директно зависещи от подземния воден обект.
[…]	[…]“.

24 Точка 2.4 от приложение V към посочената директива се отнася до мониторинга на химичното състояние на подземните води и предвижда по-специално в точка 2.4.1, че „[м]режата за мониторинг е устроена така, че да осигурява подробни и детайлни данни за химичното състояние на подземните води в рамките на всеки речен басейн и да открива присъствието на дългосрочни антропогенно предизвикани възходящи тенденции в замърсителите“.

25 Точка 2.4.5 от приложение V към същата директива се отнася до тълкуването и представянето на химичното състояние на подземните води. Тя гласи следното:

„При оценката на състоянието, резултатите от отделните пунктове за мониторинг на целия подземен воден обект се разглеждат цялостно за целия обект. Без това да влияе на съответните директиви, за достигането на добро състояние от подземния воден обект по отношение тези химични параметри, за които в законодателството на Общността са установени екологични качествени стандарти,

– трябва да бъде пресметната средната стойност на резултатите от мониторинга във всеки пункт от подземния воден обект или група обекти; и

– съобразно с член 17 тези средни стойности ще се използват за демонстриране съответствието с доброто химично състояние на подземните води.

Съгласно раздел 2.5 държавите членки ще предоставят карта за химичното състояние на подземните води, кодирана цветно, както е показано по-долу:

Добро — зелено,

Лошо — червено.

[…]

Тези карти се включат в плана за управление на речни басейни“.

Германското право

Verwaltungsverfahrensgesetz

26 Член 46 от Verwaltungsverfahrensgesetz (Закон за административното производство) от 23 януари 2003 г. (BGBl. 2003 I, стр. 102) гласи във връзка с последиците от процесуални и формални нарушения:

„Отмяната на административен акт, който не е нищожен на основание на член 44, не може да бъде поискана само защото той е приет в нарушение на разпоредбите, които уреждат производството, формата или местната подсъдност, когато е очевидно, че това нарушение не засяга решението по същество“.

27 Член 4 от Umweltrechtsbehelfsgesetz (Закон за допълнителни разпоредби относно жалбите в областта на околната среда) от 7 декември 2006 г. (BGBl. 2006 I, стр. 2816) в редакцията му, публикувана на 23 август 2017 г. (BGBl. 2017 I, p. 3290), гласи следното:

„(1) Отмяната на решение, с което се разрешава даден проект съгласно член 1, параграф 1, първо изречение, точки 1—2b, е възможна, когато:

1. не е била извършена нито към момента, в който се е изисквала такава, нито след това:
   a) оценка на въздействието върху околната среда, както се изисква от разпоредбите на Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung [(Закон за оценката на въздействието върху околната среда) от 24 февруари 2010 г. (BGBl. 2010 I, стр. 94)], […] или
   b) предварителна оценка на необходимостта от извършване на екологична оценка във всеки отделен случай, както се изисква от разпоредбите на Закона за оценка на въздействието върху околната среда […]

2. не е било включено задължителното обществено участие по смисъла на член 18 от Закона за оценка на въздействието върху околната среда или по смисъла на член 10 от Bundes-Immissionsschutzgesetz (Федерален закон за предотвратяване на замърсяването), нито към момента, в който се е изисквало такава, нито след това, или

3. е налице друго процесуално нарушение, което:
   a) не е било коригирано/отстранено,

b) има сходен характер и тежест с нарушенията в случаите, посочени в точки 1 и 2; и
c) е лишило заинтересованата общественост от възможността, предвидена в закона, да участва в процеса на вземане на решения; такова участие в процеса на вземане на решения включва достъп до документи, които трябва да бъдат изложени за обществено обсъждане.

[…]

(1a) Член 46 от Закона за административното производство […] се прилага по отношение на процесуални грешки, които не са обхванати от параграф 1. Ако съдът не може да установи дали дадена процесуална грешка съгласно първото изречение е повлияла на решението по същество, се приема, че случаят е такъв.

[…]

(3) Параграфи 1—2 се прилагат по отношение на жалбите, подадени от:

1. лица по смисъла на член 61, точка 1 от Verwaltungsgerichtsordnung [(Административно-процесуален кодекс) от 21 януари 1960 г. (BGBl. 1960 I, стр. 17)] и сдруженията по смисъла на член 61, точка 2 от този кодекс, както и от

2. сдружения, които отговарят на изискванията на член 3, параграф 1 или на член 2, параграф 2.

Параграф 1, първо изречение, точка 3 се прилага по отношение на жалбите, подадени от лица и сдружения съгласно точка 1 от първото изречение, с уговорката, че отмяна на решение може да бъде поискана само ако процесуалното нарушение е лишило съответното лице от възможността да участва в процеса на вземане на решение, както е предвидено в закона.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

28 С решение от 27 септември 2016 г. (наричано по-нататък „спорното решение“) областната управа на Детмолд (наричана по-нататък „органът за издаване на разрешение“) одобрява по искане на администрацията за пътно строителство на провинция Северен Рейн-Вестфалия плана за изграждане на отрязъка от магистрален път A 33/федерален път B 61, включващ от три до четири платна в рамките на разстояние от около 3,7 km.

29 С това решение на възложителя се разрешава да зауства събиращата се по пътната настилка дъждовна вода в три повърхностни водни обекта или в подземните води. В това отношение решението съдържа, както по отношение на отвеждането на дъждовната вода към повърхностните води, така и на инфилтрирането ѝ в подземните води, редица разпоредби в приложения, чиято цел е да се гарантира защитата на водите.

30 Документите относно въпросния проект са предоставени на разположение на обществеността в периода от 30 август до 29 септември 2010 г. Докато обаче документите за движението, за защитата на видовете и за фауната са били посочени в съобщението за предоставяне на разположение на обществеността, това не е направено с документите за защитата срещу шума и за отвеждането на водите, което предизвиква определени възражения от страна на обществеността.

31 С оглед на процедурата за консултиране възложителят извършва различни промени в плана, които се отнасят по-специално до отвеждането на дъждовната вода. Освен това той изготвя „заглавна страница“, в която се изброяват документите, предоставени на разположение на обществеността. По повод на новата консултация, организирана в периода от 19 май до 18 юни 2014 г., са повдигнати нови възражения от страна на обществеността.

32 След като разглежданият проект получава разрешение, жалбоподателите в главното производство, които са предмет на отчуждаване или имат домашен кладенец за частно снабдяване с питейна вода в обхвата на проекта, сезират запитващата юрисдикция Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд, Германия) с жалба срещу спорното решение. По този повод тази юрисдикция е длъжна да извърши пълна проверка за законосъобразността на това решение.

33 В това отношение Bundesverwaltungsgericht посочва, че преди да бъде разрешен планът за изграждане, водните обекти не са били предмет на никаква документирана проверка за защитата на съответните водни обекти.

34 Действително органът за издаване на разрешение твърди, че съответните водни обекти са били предмет на проверка, извършена в хода на процедурата за издаване на разрешението. Едва в хода на съдебното производство обаче този орган предоставя техническо проучване за отвеждането на водата от общо 48 страници, в което са описани съответните водни обекти и отражението на разглеждания проект върху качествените им елементи (наричано по-нататък „техническото проучване за отвеждането на водата“). Поради тази причина запитващата юрисдикция приема, че в хода на процедурата по издаване на разрешението обществеността не е била информирана в достатъчна степен за последиците от разглеждания проект върху околната среда, в резултат на което тази процедура е опорочена от процесуално нарушение.

35 В конкретния случай обаче според Bundesverwaltungsgericht това процесуално нарушение не е от естество да доведе до отмяната на спорното решение, тъй като не е оказало влияние върху смисъла на това решение. В този случай според приложимото германско право подобно процесуално нарушение не може да бъде изтъкнато от отделен жалбоподател, като може да доведе до отмяната на решението за издаване на разрешението за плана само ако жалбоподателят действително е бил лишен от възможността да участва в процеса на вземане на решения.

36 По-нататък запитващата юрисдикция поставя въпроса дали е изключено проверката относно забраната за влошаване на съответните водни обекти от даден проект да може да бъде извършена едва след приемането на решението за издаване на разрешението. Запитващата юрисдикция смята, че Директива 2000/60 би могла да изисква тази проверка да се извърши преди този момент в рамките на прозрачно административно производство. Това би означавало, че не е задължение на съдилищата в рамките на съдебно производство, а на компетентните административни органи да предприемат необходимите мерки и да изготвят необходимата документация.

37 Ако това тълкуване на Директива 2000/60 следва да се приеме, запитващата юрисдикция смята, че трябва да се реши дали административното производство в делото по главното производство следва да се възобнови, за да се проведе нова обществена консултация.

38 В този смисъл било необходимо да се отговори на въпроса дали документите, предоставени на разположение на обществеността съгласно член 6 от Директива 2011/92, трябва систематично да съдържат доклад за това спазена ли е правната уредба за качеството на водата. Bundesverwaltungsgericht смята, че когато възложител извърши проверка на условията, предвидени в Директива 2000/60, докладът, който представя на органа за издаване на

разрешение, следва да се приеме за един от „основните доклади“ по смисъла на член 6, параграф 3, буква б) от Директива 2011/92, поради което той следва да бъде достъпен във фазата на обществено консултиране.

39 Според практиката на Bundesverwaltungsgericht обаче ново участие на обществеността невинаги е необходимо. Всъщност в конкретния случай техническото проучване за отвеждането на водата е изготвено едва след постановяване на решение от 1 юли 2015 г. Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), и следователно след фазата на обществено консултиране. В тази много специфична хипотеза ново участие на обществеността можело да бъде пропуснато, доколкото различните документи, допустими за обществеността преди издаването на разрешението за проекта, отговарят на две условия. От една страна, по същество тези документи трябва да съдържат същата информация като тази в доклад, който с оглед на критериите, предвидени в Директива 2000/60, разглежда последиците от проекта върху водата. От друга страна, е необходимо наличните документи, както и посоченият доклад, да водят до същите изводи.

40 От своя страна, запитващата юрисдикция смята, че задължението за предпазване от влошаване на състоянието на водните обекти се отнася както до повърхностните, така и до подземните води, и че съображенията, които следват от решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), по отношение на повърхностните води, са в голяма степен приложими и по отношение на подземните води. За да се определи обаче дали е налице влошаване на химичното състояние на подземен воден обект, Директива 2000/60 правела разлика само между „добро състояние“ и „лошо състояние“. Освен това в съответствие с точка 2.4.5 от приложение V към тази директива констатирано влошаване на местно равнище можело да се вземе предвид само ако засяга съответния воден обект в неговата цялост.

41 С оглед на решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433), запитващата юрисдикция приема, че е налице влошаване на химичния състав на подземен воден обект в две хипотези: от една страна, когато поне единият от качествените елементи, посочени в приложение V към Директива 2000/60, не отговаря поради причини, свързани с проекта, на единия от приложимите параметри, и от друга страна, когато концентрацията на замърсители, която вече е превишила действаща гранична стойност, се повиши още повече.

42 Що се отнася до действащите гранични стойности, Bundesverwaltungsgericht смята, че следва да се препрати към Директива 2006/118, но че в конкретния случай не може да се констатира никакво влошаване на подземните водни обекти.

43 Накрая, запитващата юрисдикция смята, че задълженията за предпазване от влошаване и за подобряване на състоянието на водните обекти, посочени в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60, не означават, че всички членове на обществеността, които са засегнати от даден проект и твърдят, че правата им са нарушени, могат да оспорят решение, което не спазва тези задължения. Всъщност според приложимото германско право жалба на отделен жалбоподател е допустима само ако този жалбоподател се позовава на нарушение на разпоредбите, които целят поне отчасти да защитят правата му.

44 Обществените органи трябвало да спазват както задължението за предпазване от влошаване на състоянието на водните обекти, така и това за тяхното подобряване. В германското право обаче тези задължения не предоставят никакво субективно право на частноправните субекти, които са евентуално засегнати от въздействието на даден проект върху водата. Те установявали цели за управление на водата и служели изключително в обществен интерес.

45 В това отношение от решения от 15 октомври 2015 г., Комисия/Германия (C-137/14, EU:C:2015:683), от 8 ноември 2016 г., Lesoochranárske zoskupenie VLK (C-243/15, EU:C:2016:838), и от 20 декември 2017 г., Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation (C-664/15, EU:C:2017:987), следвало, че е достатъчно сдруженията за защита на околната среда да имат възможността да предизвикат проверка спазена ли е правната уредба на Съюза в областта на околната среда, която обслужва обществения интерес. Този възглед за правото на обжалване съответствал на член 11, параграф 1 от Директива 2011/92 и на член 9, параграф 3 от Орхуската конвенция.

46 При това положение от съображения 24 и 37, както и от член 1, първо тире от Директива 2000/60 ставало ясно, че тя закриля водата не само като съставна част на екосистемата, но и за целите на снабдяването на населението с питейна вода. Ето защо следвало да се приеме, че задълженията, които тя установява, допринасят за защитата на човешкото здраве. В съответствие с практиката на Съда (решения от 25 юли 2008 г., Janecek, C-237/07, EU:C:2008:447, от 8 ноември 2016 г., Lesoochranárske zoskupenie VLK, C-243/15, EU:C:2016:838, и от 20 декември 2017 г., Protect Natur-, Arten- und Landschaftsschutz Umweltorganisation, C-664/15, EU:C:2017:987) лицата, чието здраве е застрашено от нарушаването на императивните разпоредби на директива, следва да могат да се позоват на тях пред компетентния национален съд.

47 С оглед на тези съображения не било изключено жалбоподателите в главното производство, които имат домашен кладенец в обхвата на разглеждания проект, да могат да се позоват на нарушение на забраната за влошаване и на задължението за подобряване на състоянието на водните обекти, предвидени в Директива 2000/60, когато тяхното здраве може да бъде застрашено поради неспазването на посочените задължения.

48 При тези условия Bundesverwaltungsgericht (Федерален административен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 11, параграф 1, буква б) от Директива [2011/92] да се тълкува в смисъл, че допуска разпоредба на националното право, според която жалбоподател, който не е признато сдружение за защита на околната среда, може да поиска да бъде отменено решение на основание на процесуално нарушение само когато процесуалното нарушение отнема на самия него предвидената със закон възможност за участие в процеса на вземане на решения?

2) а) Трябва ли член 4, параграф 1, буква а), подточки i—iii) от Директива [2000/60] да се тълкува в смисъл, че съдържа не само материалноправен критерий за проверка, но също и изисквания за административната процедура за издаване на разрешения?

б) При утвърдителен отговор на втори въпрос, буква а), трябва ли участието на обществеността по член 6 от Директива [2011/92] да се отнася винаги и задължително до документите относно оценяването според законодателството в областта на водите в посочения по-горе смисъл, или се допуска разграничение според момента на изготвяне на документа и на неговата сложност?

3) Трябва ли понятието за влошаване на състоянието на подземен воден обект в член 4, параграф 1, буква б), подточка i) от [Директива 2000/60] да се тълкува в смисъл, че влошаване на химическото състояние на подземен воден обект е налице, когато вследствие на проекта бъде превишена поне една норма за качество на околната среда за един параметър, и че независимо от това, когато за дадено вредно вещество вече е превишена релевантната прагова стойност, всяко следващо (измеримо) повишаване на концентрацията представлява влошаване?

4) а) Трябва ли член 4 от [Директива 2000/60] — като се вземат предвид неговото обвързващо действие (член 288 ДФЕС) и гаранцията за ефективна правна защита (член 19 ДЕС) — да се тълкува в смисъл, че всички членове на заинтересованата от даден проект общественост, които твърдят, че разрешението за проекта нарушава правата им, също имат право да се позоват пред съд на нарушения на установената в законодателството в областта на водите забрана за влошаване на състоянието на водите и на нарушения на задължението за подобряване на състоянието?

б) При отрицателен отговор на четвъртия въпрос, буква а), трябва ли член 4 от [Директива 2000/60] — като се има предвид неговата цел — да се тълкува в смисъл, че във всеки случай жалбоподатели, които поддържат домашен кладенец за лично водоснабдяване в близост до планирано шосе, имат право да се позоват пред съд на нарушения на установената в законодателството в областта на водите забрана за влошаване на състоянието на водите и на нарушения на задължението за подобряване на състоянието им?“.

По преюдициалните въпроси

По първия преюдициален въпрос

49 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 11, параграф 1, буква б) от Директива 2011/92 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите членки да предвидят, че искане за отмяна на решението за издаване на разрешение за проект поради процесуално нарушение е допустимо само ако разглежданата нередност е лишила жалбоподателя от правото му на участие в процеса на вземане на решения в областта на околната среда, гарантирано в член 6 от тази директива.

50 От акта за преюдициално запитване следва, че преди да бъде издадено разрешение за разглеждания проект, а именно изграждане на отрязък от магистрала, е била направена оценка на въздействието му върху околната среда. По-специално той е можел да окаже въздействие върху състоянието на повърхностните и подземните водни обекти, разположени в обхвата на проекта, именно заради отвеждането на дъждовната вода. Преди приемането на спорното решение обаче нито един документ за последиците от проекта върху водите и спазването на задълженията, които следват по-специално от член 4 от Директива 2000/60, не е бил достъпен за обществеността. Поради тази причина според запитващата юрисдикция разрешението за разглеждания проект е опорочено от процесуално нарушение.

51 От акта за преюдициално запитване следва също че в хода на процедурата за издаване на разрешение за разглеждания проект съответните водни обекти са били предмет на проверка, без тя да бъде документирана. Техническото проучване за отвеждането на водата, в което се съдържат указания за това спазени ли са задълженията, произтичащи от член 4, параграф 1 от Директива 2000/60, е изготвено едва след разрешаването на проекта.

52 От друга страна, запитващата юрисдикция подчертава, че разглежданият проект спазва задължението за предпазване от влошаване на състоянието на водните обекти, предвидено в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60. С оглед на минималното увеличаване на размера на хлорида, който обаче остава под приложимите гранични стойности, този проект вероятно няма да доведе до влошаване на качеството на водата. Ето защо било очевидно, че изтъкнатото от жалбоподателите в главното производство процесуално нарушение не е повлияло върху смисъла на спорното решение.

53 Именно въз основа на тази последна предпоставка следва да се отговори на първия въпрос, поставен на Съда.

54 Следва да се припомни, че според член 11, параграф 1 от Директива 2011/92 държавите членки гарантират, че според съответната национална правна система членовете на „заинтересованата общественост“, които или имат достатъчен интерес, или твърдят, че е нарушено право, когато административно-процесуалното право на държавата членка изисква това като предварително условие, имат достъп до процедура за преразглеждане на решения, действия или бездействия, които са предмет на разпоредбите на тази директива, за да се оспори материалната или процесуалната им законосъобразност.

55 Така допустимостта на жалбите може да се обуславя от наличието или на „достатъчен интерес“, или на „нарушаване на право“, в зависимост от това дали националното законодателство предвижда едното или другото от тези условия (вж. в този смисъл решение от 16 април 2015 г., Gruber, C-570/13, EU:C:2015:231, т. 33).

56 Член 11, параграф 3 от Директива 2011/92 предвижда, че в съответствие с целта да се предостави широк достъп до правосъдие на заинтересованата общественост, държавите членки определят какво представлява „достатъчен интерес“ и „нарушаване на право“.

57 В това отношение Съдът е постановил, че националният законодател може да ограничи правата, на чието нарушение има право да се позове частноправен субект в рамките на съдебно производство във връзка с оспорване на някое от решенията, действията или бездействията, посочени в член 10а от Директива 85/337/ЕИО на Съвета от 27 юни 1985 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (ОВ L 175, 1985 г., стр. 40; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 1, стр. 174), понастоящем член 11 от Директива 2011/92, само до субективните права, т.е. до личните права, които според националното право могат да се квалифицират като публични субективни права (вж. в този смисъл решения от 12 май 2011 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen, C-115/09, EU:C:2011:289, т. 45, от 16 април 2015 г., Gruber, C-570/13, EU:C:2015:231, т. 40 и от 15 октомври 2015 г., Комисия/Германия, C-137/14, EU:C:2015:683, т. 33).

58 Съдът е приел също че когато процесуално нарушение не води до последици, които могат да засегнат смисъла на обжалваното решение, то не може да се разглежда като увреждащо правата на лицето, което се позовава на него (вж. в този смисъл решение от 7 ноември 2013 г., Gemeinde Altrip и др., C-72/12, EU:C:2013:712, т. 49).

59 Така, предвид факта, че член 11 от Директива 2011/92 оставя на държавите членки значителна свобода на преценка да определят какво представлява нарушение на право по смисъла на този член 11, параграф 1, буква б), националното право може да не признае такова нарушение, когато с оглед на обстоятелствата по конкретния случай е доказано, че съдържанието на оспореното решение може би не би било различно, ако не бе налице изтъкнатото процесуално нарушение (вж. в този смисъл решение от 7 ноември 2013 г., Gemeinde Altrip и др., C-72/12, EU:C:2013:712, т. 50 и 51).

60 Следователно национална правна уредба, която подчинява допустимостта на жалбите на частноправните субекти на условието те да изтъкнат нарушено право и която едновременно с това позволява на частноправните субекти да изтъкнат процесуално нарушение, което засяга участието на обществеността в процеса на вземане на решения, при положение че това нарушение не се е отразило на смисъла на разглежданото решение, предоставя възможност за обжалване и в случаи, в които член 11, параграф 1, буква б) от Директива 2011/92 не изисква това.

61 Ето защо националният законодател може да подчини допустимостта на жалба за отмяна на решение за разрешаване на проект поради процесуално нарушение, когато последното не е от естество да измени смисъла на това решение, на условието нарушението действително да е лишило жалбоподателите от правото им да участват в процеса на вземане на решения.

62 От полза е да се посочи също, както се подчертава в точка 91, второ тире от настоящото решение, че когато в преписката, която е предоставена на разположение на обществеността, липсват необходимите данни, за да се оценят последиците от даден проект върху водата, обществеността не е в състояние да участва полезно в процеса на вземане на решения.

63 С оглед на всички съображения по-горе на първия поставен въпрос следва да се отговори, че член 11, параграф 1, буква б) от Директива 2011/92 трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите членки да предвидят, че когато процесуално нарушение, което опорочава решението за издаване на разрешение за проект, не е от естество да измени неговия смисъл, искането за отмяна на това решение е допустимо само ако разглежданата нередност е лишила жалбоподателя от правото му на участие в процеса на вземане на решения в областта на околната среда, гарантирано в член 6 от тази директива.

По втория преюдициален въпрос

64 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2000/60 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска проверката спазени ли са задълженията, които той предвижда, да може да бъде извършена едва след като проектът е бил разрешен.

65 Евентуално запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 6 от Директива 2011/92 трябва да се тълкува в смисъл, че информацията, която следва да се предостави на обществеността в хода на процедурата по издаване на разрешение за проект, трябва винаги да включва документи, които съдържат оценка на този проект с оглед на задълженията, установени в Директива 2000/60.

66 По отношение на първата част от втория въпрос, в началото следва да се посочи, че питанията на запитващата юрисдикция се отнасят не само до задълженията, предвидени в член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2000/60 за повърхностните води, но и до предвидените в член 4, параграф 1, буква б) от тази директива за подземните води.

67 Според член 1, първа алинея, буква а) от Директива 2000/60 целта ѝ е да установи рамка за опазването на вътрешнотериториалните повърхностни води, преходните води, крайбрежните води и подземните води, която предпазва от по-нататъшно влошаване, опазва и подобрява състоянието на водните екосистеми и на директно зависимите от тях земни екосистеми.

68 В това отношение следва да се припомни, че член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2000/60 налага две отделни, макар и неразривно свързани цели. От една страна, съгласно член 4, параграф 1, буква а), подточка i) държавите членки изпълняват необходимите мерки, за да предпазят от влошаване състоянието на всички повърхностни водни обекти (задължение за предпазване от влошаване). От друга страна, съгласно член 4, параграф 1, буква а), подточки ii) и iii) държавите членки опазват, подобряват и възстановяват всички повърхностни водни обекти с цел постигане на „доброто им състояние“ най-много до края на 2015 г. (задължение за подобряване) (решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 39).

69 Член 4, параграф 1, буква б) от Директива 2000/60 установява задължения за подземните води, които в голямата си част са идентични на предвидените за повърхностните води. От една страна, според член 4, параграф 1, буква б), подточка i) държавите членки изпълняват необходимите мерки за опазване състоянието на всички подземни водни обекти (задължение за предпазване от влошаване). От друга страна, в приложение на член 4, параграф 1, буква б), подточка ii) държавите членки опазват, разширяват и възстановяват всички подземни водни обекти с цел постигане на „доброто им състояние“ най-много до края на 2015 г. (задължение за подобряване).

70 Следователно, както посочва генералният адвокат в точка 56 от заключението си, целите на Директива 2000/60 за повърхностните и подземните води са сходни.

71 В това отношение следва да се припомни, че целта на Директива 2000/60 се състои в постигане посредством координирани действия на „добро състояние“ на всички повърхностни и подземни води на Европейския съюз към 2015 г. Както задължението за подобряване, така и задължението за предпазване от влошаване на състоянието на водните обекти имат за цел да се осъществи тази качествена цел (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 37, 38 и 41).

72 Освен това от текста, системата и целта на член 4 от Директива 2000/60 следва, че подобно на задълженията, предвидени в член 4, параграф 1, буква а) за повърхностните води, които, както посочва Съдът в решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, т. 43), имат обвързващ характер, предвидените в член 4, параграф 1, буква б) за подземните води също имат такъв характер.

73 От това следва, че член 4, параграф 1 от Директива 2000/60 не се ограничава да посочи прагматично формулирани обикновени цели за планиране на управлението, а веднага след определяне на екологичното състояние на съответния воден обект проявява обвързващо действие във всеки етап от предписаната в тази директива процедура.

74 Член 4 от Директива 2000/60 не съдържа само задължения за дългосрочно планиране, предвидени в управленски планове и програмни мерки, но се отнася и до отделните проекти, по отношение на които също се прилага забраната за влошаване на състоянието на водните обекти. Следователно държава членка е длъжна да откаже разрешение за проект, когато последният може да влоши състоянието на съответния воден обект или да застраши достигането на „добро състояние“ на повърхностните или подземни водни обекти, като се имат предвид изключенията, също предвиден в този член 4 (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 47, 48 и 50).

75 По-специално, както е приел Съдът, когато даден проект може да доведе до отрицателни последици за водите, той може да бъде разрешен само ако са изпълнени условията по член 4, параграф 7, букви а)—г) от тази директива. Без да се засяга възможността за извършване на съдебен контрол, именно на националните органи, компетентни да издадат разрешение за проект, е възложено да проверят, преди да предоставят такова разрешение, дали тези условия са изпълнени (вж. в този смисъл решение от 1 юни 2017 г., Folk, C-529/15, EU:C:2017:419, т. 36 и 39).

76 От предходното следва, че в хода на процедурата за издаване на разрешение за проект и следователно преди решението да е взето, компетентните органи са длъжни по силата на член 4 от Директива 2000/60 да проверят дали проектът може да доведе до отрицателни последици за водите, които биха противоречали на задълженията за предпазване от влошаване и за подобряване на състоянието на повърхностните и подземните водни маси. Следователно тази разпоредба не допуска такава проверка да бъде извършена едва след този момент.

77 Що се отнася до втората част от втория въпрос за информацията, която трябва да бъде предоставена на обществеността, преди проектът да бъде разрешен, следва да се припомни, че член 2, параграф 1 от Директива 2011/92 изисква за проектите, които биха могли да окажат съществено въздействие върху околната среда по смисъла на член 4 във връзка с приложения I или II към тази директива, да бъде извършвана оценка на въздействието върху околната среда преди предоставянето на разрешението (решение от 28 февруари 2018 г., Comune di Castelbellino, C-117/17, EU:C:2018:129, т. 24).

78 Тази оценка е наложително да бъде извършена предварително поради необходимостта в процеса на вземане на решения компетентният орган да отчете въздействието върху околната среда на възможно най-ранен етап при всички процеси на техническо планиране и вземане на решения, за да се предотвратят от самото начало замърсяването или нарушенията, вместо с последващи опити да се противодейства на последиците от тях (решение от 28 февруари 2018 г., Comune di Castelbellino, C-117/17, EU:C:2018:129, т. 25).

79 Член 3 от Директива 2011/92 изброява факторите, които трябва да бъдат взети предвид при оценката на въздействието на даден проект върху околната среда. В съответствие с член 3, буква б) е необходимо да се определи, опише и оцени по подходящ начин прякото и непрякото въздействие на даден проект върху почвата, водата, въздуха, климата и ландшафта.

80 Сред информацията, която възложителят във всеки случай трябва да предостави на органа за издаване на разрешение, са в съответствие с член 5, параграф 3, букви б) и в) от Директива 2011/92 описание на мерките, които се предвижда да бъдат предприети с цел да се избегне, намали и при възможност да се коригира съществено неблагоприятно въздействие, както и данните, необходими за да се установи и оцени основното въздействие от проекта върху околната среда.

81 Следователно в светлината на член 3, буква б) от Директива 2011/92, както и с оглед на обвързващия характер на проверката, която трябва да се направи в приложение на Директива 2000/60, който бе припомнен в точки 74—76 от настоящото решение, и с оглед на значението, което последната директива придава на защитата на водите, се налага констатацията, че информацията, посочена в член 5, параграф 3, букви б) и в) от Директива 2011/92, трябва да съдържа необходимите данни, за да се оцени въздействието на даден проекта върху състоянието на съответните водни обекти с оглед на критериите и задълженията, предвидени по-специално в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60.

82 Освен това от член 5, параграф 1 от Директива 2011/92 следва, че държавите членки трябва да приемат необходимите мерки, за да гарантират, че възложителят предава в подходяща форма информацията, посочена в приложение IV към тази директива, доколкото тази информация е релевантна, за да се оцени въздействието на даден проект, и доколкото е разумно тя да се изисква от частен оператор. В съответствие с точка 4 от това приложение информацията съдържа описание на прякото влияние и на всяко непряко, вторично, кумулативно, краткосрочно, средносрочно и дългосрочно, постоянно и временно, положително и отрицателно въздействие на проекта, което произтича по-специално от използването на природните ресурси и от емисиите от замърсители.

83 Така събраната пълна информация трябва да се предостави в съответствие с член 6, параграф 3 от Директива 2011/92 на разположение на заинтересованата общественост в разумни срокове.

84 С оглед на предходните съображения следва да се заключи, че според Директива 2011/92, и по-специално в съответствие с членове 3, 5 и 6 информацията, предоставена на разположение на обществеността, за да бъде тя консултирана преди даден проект да бъде разрешен, трябва да

съдържа данните, които са необходими за оценката на въздействието на проекта върху водата с оглед на критериите и задълженията, предвидени по-специално в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60.

85 От друга страна, от членове 5 и 6 от Директива 2011/92 не може да се изведе, че данните, които позволяват да се оцени въздействието на даден проект върху водата, задължително трябва да се съдържат в един-единствен документ, било то доклад или техническо проучване, като заинтересованата общественост трябва, както изисква член 6, параграфи 4 и 6 от тази директива, да има ефективната възможност да участва в процеса на вземане на решения и да се подготви надлежно за тази цел.

86 Следователно е необходимо частите от преписката, предоставени на разположение на обществеността, да ѝ позволят да придобие точна представа за въздействието на разглеждания проект върху състоянието на съответните водни обекти, за да може тя да провери спазени ли са задълженията, които произтичат именно от член 4 от Директива 2000/60. По-специално от предоставените данни трябва да може да се установи дали с оглед на установените в тази директива критерии разглежданият проект може да доведе до влошаване на воден обект.

87 Във всеки случай непълна преписка или данни, разпръснати непоследователно в множество документи, не могат да позволят на заинтересованата общественост да участва полезно в процеса на вземане на решения, а следователно и не отговарят на изискванията, произтичащи от член 6 от Директива 2011/92.

88 Освен това в съответствие с член 5, параграф 3, буква д) от тази директива възложителят трябва да състави „нетехническо описание“ на информацията, посочена в параграф 3, букви а)—г), което включва необходимите данни, за да се установи и оцени основното въздействие от проекта върху околната среда. По силата на член 6, параграф 3, буква а) от посочената директива описанието трябва също да бъде предоставено на разположение на обществеността.

89 В конкретния случай запитващата юрисдикция следва да провери дали преписката, до която обществеността е имала достъп, преди разглежданият проект да бъде разрешен, отговаря на всички изисквания, произтичащи от член 6, параграф 3 от Директива 2011/92 във връзка с член 5, параграфи 1 и 3 от тази директива, както са уточнени в настоящото решение.

90 Предвид всички изложени по-горе съображения, на втория поставен въпрос следва да се отговори, че:

– член 4 от Директива 2000/60 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска компетентният орган да провери спазени ли са задълженията, които този член предвижда, сред които задължения е това да се предпази влошаването на състоянието на водните обекти, както повърхностни, така и подземни, които са засегнати от даден проект, едва след като проектът е бил разрешен, и

– член 6 от Директива 2011/92 трябва да се тълкува в смисъл, че информацията, която трябва да се предостави на обществеността в хода на процедурата по издаване на разрешение за проект, трябва да включва необходимите данни, за да се оцени въздействието му върху водата с оглед на критериите и задълженията, предвидени по-специално в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60.

По третия преюдициален въпрос

91 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 4, параграф 1, буква б), подточка i) от Директива 2000/60 трябва да се тълкува в смисъл, че надвишаването с един параметър на поне един от стандартите за качество на околната среда трябва да се смята за влошаване на химичното състояние на подземен воден обект вследствие на проект. Запитващата юрисдикция желае да се установи също дали предвидимото увеличаване на концентрацията на замърсител, когато определеният за него праг е вече превишен, трябва да се смята за такова влошаване.

92 Следва да се припомни, че в решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland (C-461/13, EU:C:2015:433, т. 70), Съдът е приел, че понятието „влошаване на състоянието“ на повърхностен воден обект в член 4, параграф 1, буква а), подточка i) от Директива 2000/60 трябва да се тълкува в смисъл, че е налице влошаване, когато състоянието на поне един от качествените елементи в приложение V към тази директива се влоши с един клас, дори влошаването да не води до влошаване на класирането на разглеждания воден обект като цяло. Ако обаче съответният качествен елемент вече е в най-ниския клас, всяко влошаване на този елемент представлява „влошаване на състоянието“ на повърхностен воден обект по смисъла на тази разпоредба.

93 Както посочва генералният адвокат в точка 55 от заключението си, вярно е, че за разлика от повърхностните водни обекти, за които Директива 2000/60 предвижда скала от пет класа на екологично състояние, по отношение на количественото и химичното състояние на подземните водни обекти в тази директива се прави разграничение единствено между „добро състояние“ и „лошо състояние“. От член 2, точки 25 и 28 следва, че тази класификация се прави с помощта на таблици в точки 2.1.2 и 2.3.2 от приложение V към Директивата.

94 Следва да се посочи обаче, че въпреки разликите в начина на определяне на състоянието на водните обекти, според това дали става въпрос за повърхностна или подземна вода, едни и същи принципи определят обхвата на понятието „влошаване на състоянието“ на водите, независимо от съответния вид води.

95 Всъщност, както бе посочено в точки 68—72 от настоящото решение, целите на Директива 2000/60, както за повърхностната, така и за подземната вода, а също и задълженията, които произтичат от член 4, параграф 1 от тази директива за двата вида води, са в голямата си част идентични.

96 По-специално това важи за задължението за предпазване от влошаване на състоянието на водите, предвидено в член 4, параграф 1, буква а) подточка i) от тази директива, що се отнася до повърхностните води, и в член 4, параграф 1, буква б), подточка i), що се отнася до подземните води. Тези две разпоредби не препращат към класификацията, предвидена за тези видови води в приложение V към същата директива, така че понятието „влошаване на състоянието“ на водите е понятие с общ обхват (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 61).

97 Освен това Съдът е постановил, че ако класовете, предвидени в приложение V към Директива 2000/60, са определящи, за да се провери дали е налице влошаване, след класирането на повърхностен воден обект в най-ниския клас, ново влошаване на състоянието му не би било възможно повече от правна гледна точка. Като се има предвид самата цел на Директива 2000/60 обаче, водните обекти, които се намират в лошо състояние, заслужават особено внимание в рамките на управлението на водите (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 63).

98 Същата логика се прилага mutatis mutandis по отношение на подземните води.

99 В този смисъл следва да се вземе предвид също член 4, параграф 5, буква в) от Директива 2000/60, който изрично предвижда по отношение на силно модифицирани повърхностни и подземни водни обекти, за които държавите членки могат да се стремят към по-малко строги екологични цели, забрана за каквото и да е допълнително влошаване (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 64).

100 С оглед на това понятието „влошаване на състоянието“ на водите следва да се тълкува, като се отчита както качествен елемент, така и вещество. Така задължението за предпазване от влошаване на състоянието на воден обект запазва цялото си полезно действие, при условие че обхваща всяка промяна, която може да застраши постигането на основната цел на Директива 2000/60 (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 66).

101 Освен това по отношение на критериите, които позволяват да се направи извод, че е налице влошаване на състоянието на воден обект, следва да се припомни, че от структурата на член 4 от Директива 2000/60, и по-специално от параграфи 6 и 7 от него, става ясно, че влошаването на състоянието на воден обект, дори преходно, е разрешено само при строги условия. От това следва, че прагът, отвъд който се констатира нарушение на задължението за предпазване от влошаване на състоянието на воден обект, трябва да бъде възможно най-нисък (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2015 г., Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, т. 67).

102 По отношение по-специално на определянето на химичното състояние на подземните водни обекти, от точка 2.3.1 от приложение V към Директива 2000/60 следва, че проводимостта на водите и концентрацията на замърсители са релевантните параметри. В таблицата в точка 2.3.2 от това приложение са посочени за всеки от тези параметри качествените елементи, които следва да се вземат предвид, за да се определи дали химичното състояние на водната маса е „добро“ или „лошо“.

103 От една страна, по отношение на концентрацията на замърсители, определянето се основава на три качествени елемента. На първо място, концентрациите на замърсители не показват ефект на солени води или други интрузии. На второ място, тези концентрации не надвишават качествените стандарти, приложими съобразно съответното законодателство съгласно член 17 от Директива 2000/60. На трето и последно място, концентрациите на замърсители в подземната вода не възпрепятстват достигането на екологичните цели, определени в член 4 от тази директива за свързаните повърхностни води, не водят до значително намаляване на екологичното или химично качество на такива обекти или не създават значими вреди на земните екосистеми, директно зависещи от подземния воден обект.

104 От друга страна, що се отнася до проводимостта, е важно единствено промените в нея да не са показателни за соленост или други интрузии в подземния воден обект.

105 Доколкото точка 2.3.2 от приложение V към Директива 2000/60 препраща към качествените стандарти, приложими съобразно съответното законодателство съгласно член 17 от тази директива, следва да се посочи, че последната разпоредба предвижда законодателят на Съюза да приеме специфични мерки за опазване и контрол над замърсяването на подземните води, които включват по-специално критерии за оценка на доброто химично състояние на тези води, в съответствие с точка 2.2 от приложение II и точки 2.3.2 и 2.4.5 от приложение V към същата тази директива. В този смисъл законодателят на Съюза е приел Директива 2006/118.

106 Член 3, параграф 1 от Директива 2006/118 предвижда, че за целите на оценката на химичното състояние на подземен воден обект държавите членки използват, от една страна, стандартите за качество на подземните води, посочени в списъка от приложение I към тази директива, а от

друга страна, праговите стойности, които трябва да бъдат определени от държавите членки в съответствие с приложение II към същата тази директива, по-специално за замърсителите, които в рамките на територията на държава членка са били идентифицирани като допринасящи за определянето на подземните водни обекти като застрашени.

107 Следователно тези стандарти за качество и прагови стойности представляват качествен елемент по смисъла на точка 2.3.2 от приложение V към Директива 2000/60, който позволява да се направи оценка на единия от параметрите, които са определящи за квалифицирането на състоянието на подземен воден обект, а именно концентрацията на замърсители.

108 Ето защо — както бе припомнено в точка 101 от настоящото решение, понятието „влошаване на състоянието“ на водите следва да се тълкува, като се отчита качествен елемент или вещество, и както следва от точка 102 от настоящото решение, прагът, отвъд който се констатира нарушение на задължението за предпазване от влошаване на състоянието на воден обект, трябва да бъде възможно най-нисък — следва да се констатира, че неспазването на единия от качествените елементи, посочени в точка 2.3.2 от приложение V към Директива 2000/60, представлява влошаване на химичното състояние на съответния подземен воден обект.

109 По-специално превишаването в подземен воден обект на един от стандартите за качество или на една от праговите стойности по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2006/118 трябва да се квалифицира като нарушение на задължението за предпазване от влошаване на състоянието на подземен воден обект.

110 Освен това поради същите причини като изтъкнатите в точка 109 от настоящото решение и в светлината по-специално на съображенията, припомнени в точка 97, всяко последващо повишаване в концентрацията на замърсител, който предвид член 3, параграф 1 от Директива 2006/118 вече надвишава стандарт за качество на околната среда или прагова стойност, определена от държава членка, също представлява влошаване.

111 От друга страна, за да се отговори на запитващата юрисдикция във връзка със съобразяването на установените на местно равнище изменения в концентрацията на замърсители, за да се провери дали е налице влошаване на химичния състав на воден обект, следва да се посочи, че точка 2.4 от приложение V към Директива 2000/60 установява основните критерии за мониторинга на химичното състояние на подземните води. В точка 2.4.5 от това приложение, изрично посочена от запитващата юрисдикция, са включени изискванията за тълкуване и представяне.

112 Въпреки че последната разпоредба безспорно предвижда, че за да се квалифицира химичното състояние на подземен воден обект като „добро“ или „лошо“, трябва да се съберат резултатите от отделните пунктове за мониторинг на един воден обект, от нея не следва, че за да се констатира влошаване на това състояние, трябва да бъде засегнат целият подземен воден обект.

113 По-специално от ролята и значението на всяка област за мониторинг в системата за мониторинг на качеството на подземните води, установена с Директива 2000/60, в частност в точка 2.4 от приложение V, следва, че неспазването на качествен елемент само в един пункт за мониторинг, е достатъчно, за да трябва да се констатира влошаване на състоянието на подземен воден обект по смисъла на член 4, параграф 1 от тази директива.

114 Всъщност в съответствие с точка 2.4 от приложение V към посочената директива разполагането на пунктове за мониторинг трябва да осигури подробни и детайлни данни за химичното състояние на подземните води в рамките на всеки речен басейн. За тази цел са предвидени различни критерии в тази разпоредба за избора на областите за мониторинг, които, както потвърждава член 4, параграф 3 от Директива 2006/118, трябва да предоставят представителни данни от мониторинга.

115 Така неспазването на качествен елемент в само един пункт за мониторинг указва наличието по смисъла на член 4, параграф 1, буква б), подточка i) от Директива 2000/60 на влошаване на химичното състояние на поне една съществена част от подземен воден обект.

116 Освен това действително не е изключено, въпреки надвишаване на стандарт за качество на подземните води или на прагова стойност в един или няколко пунктове за мониторинг, подземен воден обект да се приеме за намиращ се в добро химично състояние в приложение на член 4, параграф 2, буква в) от Директива 2006/118. В тази хипотеза обаче член 4, параграф 5 от тази директива изисква държавите членки да предприемат в съответствие с член 11 от Директива 2000/60 такива мерки, които могат да са необходими за опазване на водните екосистеми, сухоземните екосистеми и подземните води, предназначени за употреба от човека, в частта от подземния воден обект, засегната от превишаването.

117 Мерките, посочени в член 11 от Директива 2000/60, включват разработването на програми с цел постигане на целите, установени в член 4 от тази директива.

118 Следователно, когато качествен елемент не е спазен само в един пункт за мониторинг на подземен воден обект, трябва да се констатира влошаване на химичното му състояние по смисъла на член 4, параграф 1, буква б), подточка i) от Директива 2000/60.

119 С оглед на изложените по-горе съображения на третия поставен въпрос следва да се отговори, че член 4, параграф 1, буква б), подточка i) от Директива 2000/60 трябва да се тълкува в смисъл, че от една страна, превишаването на поне един от стандартите за качество или на поне една от праговите стойности по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2006/118, а от друга страна, предвидимо увеличаване на концентрацията на замърсител, когато определеният за него праг е вече превишен, трябва да се смята за влошаване на химичното състояние на подземен воден обект вследствие на проект. Стойностите, измерени във всеки пункт за мониторинг, трябва да се отчитат поотделно.

По четвъртия преюдициален въпрос

120 С четвъртия си въпрос по същество запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 4, параграф 1 от Директива 2000/60 във връзка с член 19 ДЕС и член 288 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че членовете на заинтересованата от даден проект общественост трябва да могат да се позовават пред компетентните национални юрисдикции на нарушение на задълженията за предпазване от влошаване на водните обекти и за подобряването им.

121 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда би било несъвместимо с обвързващото действие, което член 288 ДФЕС признава на Директивата, да се изключи по принцип възможността за засегнатите лица да се позовават на задълженията, които тя налага (решение от 3 октомври 2019 г., Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland и др., C-197/18, EU:C:2019:824, т. 30 и цитираната съдебна практика).

122 По-специално в случаите, в които с директива законодателят на Съюза е задължил държавите членки да следват определена линия на поведение, полезното действие на този акт би било отслабено, ако частноправните субекти не могат да се позовават на него в съдебни производства и националните съдилища не могат да го вземат предвид като част от правото на Съюза, за да проверят дали при упражняването на възможността, с която разполага по отношение на формата и методите за изпълнение на този акт, националният законодател не е превишил границите на предоставената с него свобода на преценка (решение от 3 октомври 2019 г., Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland и др., C-197/18, EU:C:2019:824, т. 31 и цитираната съдебна практика).

123 От това Съдът прави извода, че най-малкото физически или юридически лица, които са пряко засегнати от нарушение на разпоредбите на дадена директива в областта на околната среда, трябва да могат да искат да се изпълняват съответните задължения от компетентните органи, като при необходимост сезират съответните юрисдикции (вж. в този смисъл решение от 3 октомври 2019 г., Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland и др., C-197/18, EU:C:2019:824, т. 32).

124 В това отношение запитващата юрисдикция посочва, че в рамките на обжалването някои жалбоподатели в главното производство смятат, че разглежданият проект може да влоши състоянието на подземния воден обект, който захранва домашните им кладенци, от които те се снабдяват с питейна вода. За разлика от това, нито информацията, която се съдържа в акта за преюдициално запитване, нито представените на Съда становища позволяват да се установи релевантността за жалбоподателите в главното производство на повърхностните водни обекти, които също могат да бъдат засегнати от разглеждания проект. При тези условия не изглежда, че жалбоподателите в главното производство могат да бъдат засегнати от евентуално нарушение на задълженията, произтичащи от член 4, параграф 1, буква а) от Директива 2000/60, така че Съдът ще разгледа единствено член 4, параграф 1, буква б) относно подземните води.

125 За да се определи дали лица като жалбоподателите в главното производство са пряко засегнати от нарушение на задълженията, предвидени в член 4, параграф 1, буква б) от Директива 2000/60, следва да се вземе предвид целта на последната, както и съдържанието на посочената разпоредба, чието правилно прилагане е поискано пред запитващата юрисдикция (вж. в този смисъл решение от 3 октомври 2019 г., Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland и др., C-197/18, EU:C:2019:824, т. 35).

126 В това отношение от точка 71 от настоящото решение следва, че целта на Директива 2000/60 се състои в постигане посредством координирани действия на „добро състояние“ на всички повърхностни и подземни води на Европейския съюз към 2015 г. Както задължението за подобряване, така и задължението за предпазване от влошаване на състоянието на водните обекти имат за цел да се осъществи тази качествена цел.

127 Както става ясно от член 1, втора алинея, първо тире от Директива 2000/60, тази цел допринася, що се отнася по-специално до подземните води, да се осигури достатъчно количество подземни води с добро качество, необходими за устойчивото, балансирано и равномерно използване на водите.

128 Ето защо следва да се констатира, че Директива 2000/60 с целта си и предвидените в член 4, параграф 1, буква б) задължения, за да я постигне, преследва също специфичната цел да предпази подземната вода като ресурс за използване от човека.

129 Това тълкуване на целите на Директива 2000/60 се потвърждава от член 1, първа алинея, буква г) и от втора алинея, второ тире във връзка с член 2, точка 33.

130 От член 1, първа алинея, буква г) и от втора алинея, второ тире следва, че установената с тази директива правна уредба цели да достигне прогресивно значително намаляване на замърсяването на подземните води и да предотврати влошаването на замърсяването. В съответствие с член 2, точка 33 замърсяването на водите е резултат от всякакво вкарване на вещества в тях, които могат да бъдат опасни за човешкото здраве или за качеството на водните екосистеми, така че устройството на околната среда, и по-специално на водите или позволеното им използване да бъдат увредени.

131 Следователно от член 1, първа алинея, буква г) и от втора алинея, второ тире от Директива 2000/60 във връзка с член 2, точка 33 от нея следва, че намаляването и предотвратяването на замърсяването има за цел по-специално да позволи законното използване на подземните води.

132 Лице, което има право да черпи и да използва подземните води, извършва такова законно използване. Следователно то е пряко засегнато от нарушаването на задълженията за подобряване и за предпазване от влошаване на състоянието на подземните водни обекти, които захранват извора му, тъй като това нарушение може да попречи на експлоатирането му (вж. по аналогия решение от 3 октомври 2019 г., Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland и др., C-197/18, EU:C:2019:824, т. 40 и 42).

133 С оглед на разнообразните видове употреба на подземните води, посочени в член 1, втора алинея, първо тире, както и в член 2, точка 33 от Директива 2000/60, обстоятелството, че превишаването на поне един от стандартите за качество или на поне една от праговите стойности по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2006/118 само по себе си не поставя в опасност здравето на лицата, които искат да подадат жалба, не може да промени този извод (вж. по аналогия решение от 3 октомври 2019 г., Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland и др., C-197/18, EU:C:2019:824, т. 41).

134 Следователно, доколкото жалбоподателите в главното производство използват законно въпросната подземна вода, те са пряко засегнати от нарушението на тези задължения.

135 С оглед на изложените по-горе съображения на поставения четвърти въпрос следва да се отговори, че член 1, първа алинея, буква б) и втора алинея, първо тире, както и член 4, параграф 1, буква б) от Директива 2000/60 във връзка с член 19 ДЕС и член 288 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че членовете на заинтересованата от даден проект общественост трябва да могат да се позовават пред компетентните национални юрисдикции на нарушение на задълженията за предпазване от влошаване на водните обекти и за подобряването на тяхното състояние, ако това нарушение ги засяга пряко.

По съдебните разноски

136 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) **Член 11, параграф 1, буква б) от Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда трябва да се тълкува в смисъл, че позволява на държавите членки да предвидят, че когато процесуално нарушение, което опорочава решението за издаване на разрешение за проект, не е от естество да измени неговия смисъл, искането за отмяна на това решение е допустимо само ако разглежданата нередност е лишила жалбоподателя от правото му на участие в процеса на вземане на решения в областта на околната среда, гарантирано в член 6 от тази директива.**

2) **Член 4 от Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 година за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска компетентният орган да провери спазени ли са задълженията, които този член предвижда, сред които задължения е това да се предпази влошаването на състоянието на водните обекти, както повърхностни, така и подземни, които са засегнати от даден проект, едва след като проектът е бил разрешен.**

   Член 6 от Директива 2011/92 трябва да се тълкува в смисъл, че информацията, която трябва да се предостави на обществеността в хода на процедурата по издаване на разрешение за проект, трябва да включва необходимите данни, за да се оцени въздействието му върху водата с оглед на критериите и задълженията, предвидени по-специално в член 4, параграф 1 от Директива 2000/60.

3) **Член 4, параграф 1, буква б), подточка i) от Директива 2000/60 трябва да се тълкува в смисъл, че от една страна, превишаването на поне един от стандартите за качество или на поне една от праговите стойности по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2006/118/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване на състоянието им, а от друга страна, предвидимо увеличаване на концентрацията на замърсител, когато определеният за него праг е вече превишен, трябва да се смята за влошаване на химичното състояние на подземен воден обект вследствие на проект. Стойностите, измерени във всеки пункт за мониторинг, трябва да се отчитат поотделно.**

4) **Член 1, първа алинея, буква б) и втора алинея, първо тире, както и член 4, параграф 1, буква б) от Директива 2000/60 във връзка с член 19 ДЕС и член 288 ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че членовете на заинтересованата от даден проект общественост трябва да могат да се позовават пред компетентните национални юрисдикции на нарушение на задълженията за предпазване от влошаване на водните обекти и за подобряването на тяхното състояние, ако това нарушение ги засяга пряко.**

Подписи